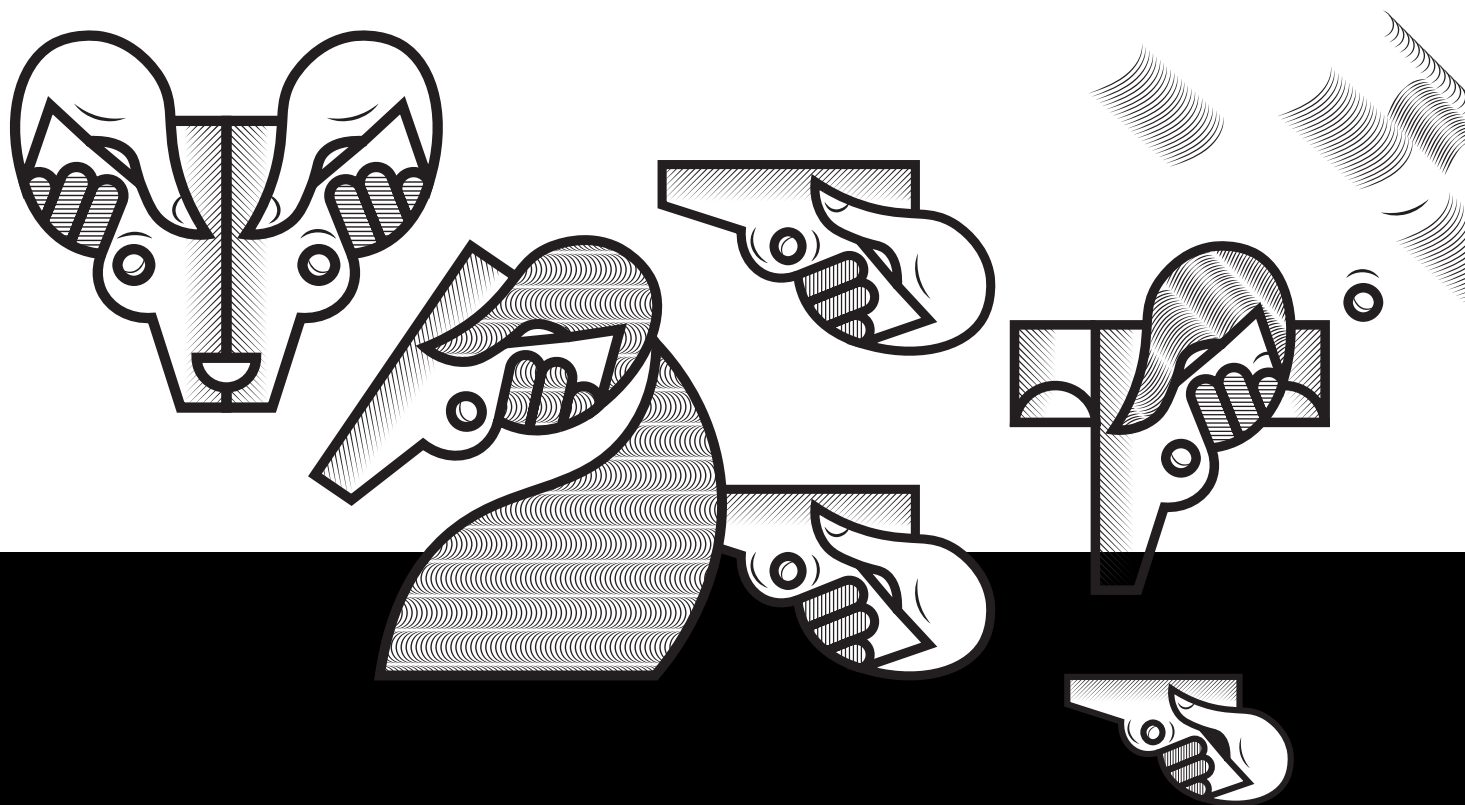

PROCJENA STANJA U BOSNI I HERCEGOVINI U ISPUNJAVANJU POLITIČKIH KRITERIJUMA
PRI STICANJU STATUSA KANDIDATA ZA ULAZAK U EU

Treći dio: Antikorupcija i borba protiv organizovanog kriminala

AUTOR/ISTRAŽIVAČ: UGLJEŠA VUKOVIĆ

PROCJENA STANJA U BOSNI I HERCEGOVINI U ISPUNJAVANJU POLITIČKIH
KRITERIJUMA U STICANJU STATUSA KANDIDATA ZA ULAZAK U EU

Treći dio: Antikorupcija i borba protiv organizovanog kriminala

AUTOR/ISTRAŽIVAČ: UGLJEŠA VUKOVIĆ

SARAJEVO, JANUAR 2019.

Sadržaj

Uvod	5
Strateški okvir	9
Zakonodavni okvir	13
Institucionalni okvir za prevenciju korupcije	19
Institucionalni okvir - Represija i rezultati	21
Metodologija	25
O TI BiH	27

Uvod

Analiza u nastavku daje pregled javnih politika i normativnog okvira koji se odnose na borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala, sa osvrtom na postojeći institucionalni okvir i domašaje u primjeni važećih propisa.

Prvo je razmatran strateški okvir, tj. da li postoje zadati okvir i osnovna načela u sklopu kojih se kreću konkretna rješenja iz javnih politika na osnovu čega se dalje može iznijeti ocjena o (ne)postojanju političke volje i njenom karakteru. Najbitniji nalaz ovdje je da strateški dokumenti u BiH pate od nekoherentnosti, kao i da ne postoje jasne procjene i analize na osnovu kojih se dalje izvode prijedlozi i zaključci, tj. da javne politike nisu zasnovane na činjeničnim procjenama.

U analizi je razmatran i postojeći zakonodavni okvir, u smislu njegove usklađenosti sa međunarodnim standardima i preporukama, te je data procjena koliko postojeća rješenja pružaju pouzdan osnov za obračun sa korupcijom i organizovanim kriminalom.

Prevladala je ocjena da je domaće zakonodavstvo opterećeno noveliranjem, odnosno čestim izmjenama i dopunama, da je djelomično usklađeno sa međunarodnim standardima, i da su u ključnim oblastima npr. sukob interesa ili finansiranje političkih partija ostavljene pravne praznine ili nedorečenosti koje smanjuju ukupnu ocjenu normativnom okviru.

Dat je i kratki pregled institucionalnog okvira, sa prikazom rezultata u radu ključnih institucija, što uključuje u prvom redu pravosudne organe. Iz analize proizilazi da u Bosni i Hercegovini postoje specijalizovana tijela u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, da mnoga od njih imaju garantovanu zakonsku nezavisnost, ali da se u njihovom radu ispostavlja da im nedostaje stvarna operaciona nezavisnost. Iako postoje mnoga zasebna tijela, pojavile su se naznake da ona između sebe nisu usklađena, kao i da im nedostaju specijalistička znanja i tehnike koji su neophodni u razotkrivanju sofisticiranih oblika kriminaliteta.

BiH takođe karakteriše složen institucionalni mehanizam i pojava postojanja više organa čije se nadležnosti preklapaju, ili nisu jasno razgraničene. Zanimljivo je da iako postoji niz posebnih tijela mnoga od njih nemaju efektivnu ili stvarnu nadležnost u smislu otkrivanja ili sprečavanja korupcije, pa ne postoji niti nezavisni organ u oblasti pristupa informacijama od javnog značaja. Indikativno je i da su izrečene sankcije počiniocima krivičnih djela korupcije izuzetno blage, te one ne mogu služiti svrsi u smislu odvraćanja konkretnih i potencijalnih učinioaca od činjenja novih krivičnih djela (specijalna i generalna prevencija).

U narednom periodu neophodno je uskladiti strateška opredjeljenja i javne politike, te ih povezati u jedinstvenu cjelinu. Iz važećeg strateškog okvira je vidljivo da se većina odluka i novih propisa donose bez stvarne procjene i dubinskih analiza, već da se odluke donose nasumično i na bazi kratkoročnih očekivanja u smislu namirenja dnevno-političkih potreba. Upadljivo izostaje veća uloga nezavisnih institucija koje bi bile osnažene nadležnostima efektivnog tipa (u smislu odlučivanja o sukobu interesa ili o pristupu informacijama od javnog značaja), uz osiguranje operativne i političke nezavisnosti rukovodilaca u ovim institucijama. Česte zakonodavne izmjene, i difuzan i složen institucionalni okvir, stvaraju osjećaj pravne neizvjesnosti.

Neophodno je uvesti veći broj usko usmjerenih treninga za nosioce pravosudnih funkcija, ali i za policijsko osoblje kako bi se omogućilo sprečavanje i otkrivanje organizovanog kriminala većih razmjera. Prema većini dostupnih izvještaja represivni organi nisu dorasli složenijim finansijskim istragama, a u slučajevima političke korupcije izostaju tzv. veliki predmeti. Cjelokupni okvir u Bosni i Hercegovini je opterećen političkim nestabilnostima, čestim promjenama programskih orijentacija u smislu principa na kojima bi trebale počivati politike u ovoj oblasti, kao i složenim ustavnim uređenjem. I u tako zadatim okolnostima, rezultati bi morali biti vidljiviji jer trenutni podaci pokazuju da postoji raskorak između percipirane i (institucionalno) zabilježene korupcije.

Dakle, ono što nudi ovo istraživanje je ocjena procesa u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala te, kroz zaokruženu metodologiju utemeljenu na univerzalno prihvaćenim standardima u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala. Još jedna specifičnost ovog projekta je da se po prvi put, po istoj metodologiji radi ocjena ispunjenosti ovog političkog kriterijuma u Bosni i Hercegovini, Makedoniji i Srbiji.

Pored toga razgovarali smo i sa pet eksperata/kinja iz Bosne i Hercegovine, za koje smo smatrali da imaju najbolje reference u ovoj oblasti. U pogledu konkretnih preporuka za poboljšanje u oblasti za suzbijanje korupcije i organizovanog kriminala u Bosni i Hercegovini, skrećemo pažnju na one koje su najznačajnije i kojima bi trebalo pristupiti što prije:

- *pojačavanje operacionalne nezavisnosti specijalizovanih tijela u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala*
- *usklađivanje strateških opredjeljenja i javne politike, te povezivanje istih u jedinstvenu cjelinu*
- *uvodenje specijalističkih treninga za nosioce pravosudnih funkcija kao i za policijsko osoblje koje radi na ovim slučajevima*
- *osnaživanje nezavisnih institucija u pogledu nadležnosti u slučajevima sukoba interesa i pristupa informacijama od javnog značaja*

Lista korištenih skraćenica:

Bosna i Hercegovina **(BiH)**

Federacija Bosne i Hercegovine **(FBiH)**

Evropska unija **(EU)**

Evropska komisija **(EK)**

Agencija za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije **(APIK)**

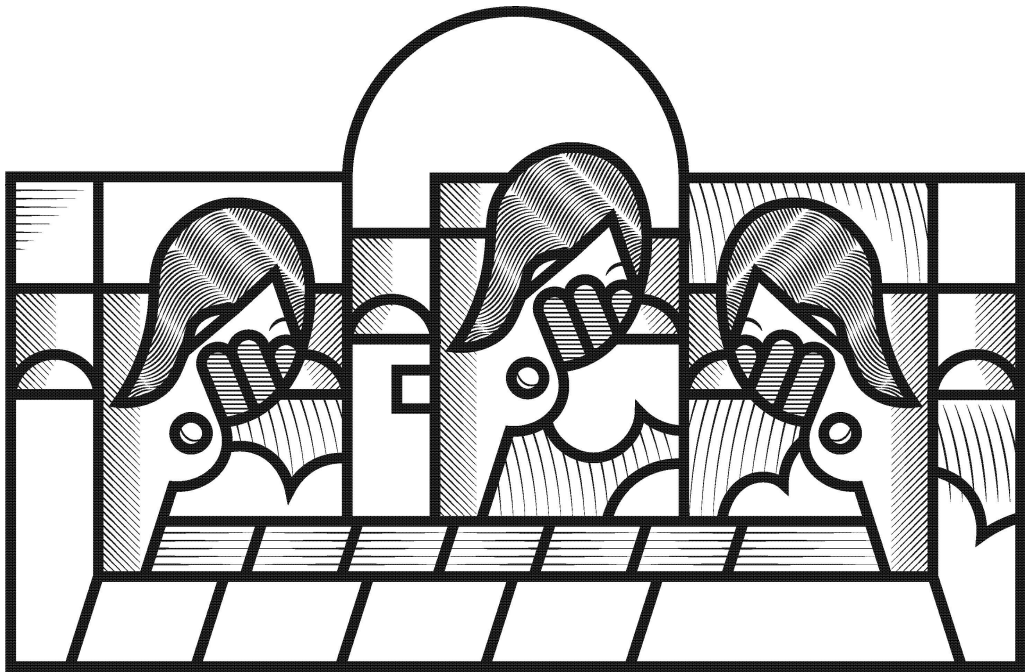
Konvencija Ujedinjenih Nacija protiv korupcije **(UNCAC ili Konvencija)**

Grupa zemalja za borbu protiv korupcije **(GRECO)**

Ombudsman za ljudska prava BiH **(Ombudsman)**

Agencija za javne nabavke **(AJN)**

Državna agencija za istrage i zaštitu **(SIPA)**

Strateški okvir

U Bosni i Hercegovini postoji strateški okvir kojim se definiše politika borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, ali ga u dijelu u kojem se odnosi na korupciju karakteriše fragmentarnost kao posljedica složenog ustavnog uređenja, nedostatka političke volje i datog institucionalnog okvira. Savjet ministara je u oktobru 2017 . godine donio Odluku o usvajanju Strategije za borbu protiv organizovanog kriminala u Bosni i Hercegovini za period 2017-2020.¹

U Strategiji² su navedeni mogući rizici koji se povezuju sa aktivnostima organizovanih kriminalnih grupa, iako bi prema mišljenju eksperata oni mogli biti i iscrpnije navedeni. Strategija takođe prepoznaje pogodujuće faktore za organizovani kriminal navodeći tu u prvom redu nestabilnu političku situaciju i korupciju, koja se prepoznaje kao produžena ruka kriminalnih grupa, ali se navode uz nju i socijalne nejednakosti i rastuće siromaštvo.

BiH se opisuje u analizi trenutnog stanja kao zemlja gdje organizovane kriminalne grupe uglavnom djeluju preko članova koji nisu organizatori, već izvršioci, iako se i tu naglašava da ove grupe karakteriše promjenljivost i prilagodljivost različitim okolnostima. I pored toga što su navedeni rizici ili posljedice koje ostavlja organizovani kriminal (npr. u vidu posljedica po fiskalni sistem), oni nisu detaljnije elaborirani. Radna grupa koja je pripremila Strategiju za borbu protiv organizovanog kriminala osnovana je kao privremeno, interesorno i stručno tijelo Odlukom Savjeta ministara.³

— 1

<https://www.klix.ba/vijesti/bih/vijece-ministara-bih-usvojilo-strategiju-za-borbu-protiv-organiziranog-kriminala/171010122> (datum pristupa 19.12.2018.)

— 2

Strategija za borbu protiv organizovanog kriminala u BiH (za period 2017.-2020. godine), dio *Organizovani kriminal u BiH* (7-12.str.), (<http://www.msb.gov.ba/PDF/strategija11122017.pdf>), (datum pristupa: 19.12.2018.)

— 3

Odluka Savjeta ministara o formiranju radne grupe za izradu Strategije za borbu protiv organizovanog kriminala u BiH za period 2017.-2020. godine, („Službeni glasnik BiH“, broj 56/16)

Radna grupa, sastavljena od predstavnika policijskih tijela, resornih ministarstava i pravosudnih institucija, imala je zadatak i da izradi Procjene prijetnji od organizovanog kriminala u Bosni i Hercegovini, kao i da pripremi prateći Akcioni plan. Njen zadatak je i da podnosi izvještaje Savjetu ministara o provođenju programskih dokumenata. Evropska komisija (EK) je u svom posljednjem Izvještaju za Bosnu i Hercegovinu⁴ istakla da u oblasti borbe protiv organizovanog kriminala postoji određena pripremljenost, najviše zbog donošenja novog strateškog okvira, ali se istovremeno navodi kako se ne sprovodi dovoljan broj finansijskih istraga i da je potrebna bolja saradnja između različitih policijskih tijela, posebno u radu na složenim predmetima.

Na tri najznačajnija nivoa vlasti (entitetski i državni nivo) doneseni su strateški okviri koji se odnose na borbu protiv korupcije.

Na državnoj razini Strategija i prateći Akcioni plan odnose se na period 2014-2019.⁵ dok je u Republici Srpskoj nova Strategija donesena u julu 2018. godine⁶ i odnosi se na period 2018-2022. Vlada FBiH je u aprilu 2016. godine formirala Antikorupcioni tim⁷ koji je nadležan da prati sprovedbu Strategije za borbu protiv korupcije i pratećeg akcionog plana dok je sama Strategija za borbu protiv korupcije za period 2016.-2019. godina sa pratećim Akcionim planom usvojenim u septembru 2016. godine.⁸

Strategija⁹ postavlja temeljne orijentacije (prevencija, represija, razvijanje svijesti o štetnosti korupcije, saradnja sa građanskim društvom), a u analizi trenutnog stanja ne iznose se naročite oštre ili precizne ocjene, već se uglavnom koriste opšta mjesta kojima se na suviše deskriptivan način pokušavaju objasniti korupcija i njeni pojavi oblici.

— 4
Izvještaj za Bosnu i Hercegovinu za 2018., <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20180417-bosnia-and-herzegovina-report.pdf> (datum pristupa: 19.12.2018.)

— 5
Strategija za borbu protiv korupcije i Akcioni plan za provođenje Strategije za period 2015-2019., <http://apik.ba/zakoni-i-drugi-akti/strategije/default.aspx?id=412&langTag=bs-BA> (datum pristupa 04.01.2019.)

— 6
<http://www.narodnaskupstinars.net/?q=la/akti/odluke/odluka-o-uvajanju-strategije-borbe-protiv-korupcije-u-republici-srpskoj-od-2018-do-2022-godine> (datum pristupa 04.01.2019.)

— 7
http://www.fbihvlada.gov.ba/bosanski/sjednica_v2.php?sjed_id=542&col=sjed_saopce nje (datum pristupa: 20.12.2018.)

— 8
http://www.fbihvlada.gov.ba/bosanski/sjednica_v2.php?sjed_id=580&col=sjed_saopce nje (datum pristupa: 20.12.2018.)

— 9
Strategija za borbu protiv korupcije 2016-2019. Federacija BiH (<http://www.fbihvlada.gov.ba/file/strategija/Strategija%201.pdf>, datum pristupa 20.12.2018.)

Konsultovani eksperti dali su prosječnu ocjenu ukupnom strateškom okviru u borbi protiv korupcije u dijelu u kojem su ocjenjivali kredibilnost i sveobuhvatnost. Sam pojam javnog integriteta spominje se na više mjesta u strateškim dokumentima, te se ističe kako je neophodno ojačati integritet u javnom sektoru mjerama kao što su etički kodeksi, politike sukoba interesa i uspostavljanje mehanizama prijave korupcije. Glavni nedostatak je u tome što se ne pruža jasna slika postojećeg stanja javnog integriteta, niti se nude rješenja koja se nadovezuju sa faktičkim stanjem.

Akcioni planovi za borbu protiv korupcije u kojima se navode aktivnosti, vremenski period, pokazatelj implementacije i institucije nadležne za sprovođenje takođe su u ekspertskim osvrtima ocijenjeni prosječnim ocjenama. Na svim nivoima vlasti oni pate od sličnih nedostataka: finansijski resursi ili potrebna sredstva nisu precizirana ili se uglavnom po automatizmu navodi kako dodatna sredstva nisu potrebna; ostavljeni vremenski rokovi često nisu do kraja precizirani, ili se samo ostavlja kako će se aktivnost sprovoditi kontinuirano; same aktivnosti nisu razložene, pa su moguća različita tumačenja u praksi.

EK u svom Izvještaju za BiH¹⁰ najviše prigovora fragmentiranosti strateških dokumenata u ovoj oblasti, ali i tome što je institucionalni okvir neadekvatan, pa ne postoji saradnja između različitih tijela zaduženih za monitoring implementacije strateškog okvira, što sve doprinosi tome da su akcioni planovi često nesprovodivi, npr. Agencija za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK), iako je osnovana kao javni organ na državnoj razini, nema jasno propisanu nadležnost kojom joj se u mandat stavlja praćenje provođenja strateških dokumenata na svim nivoima vlasti.

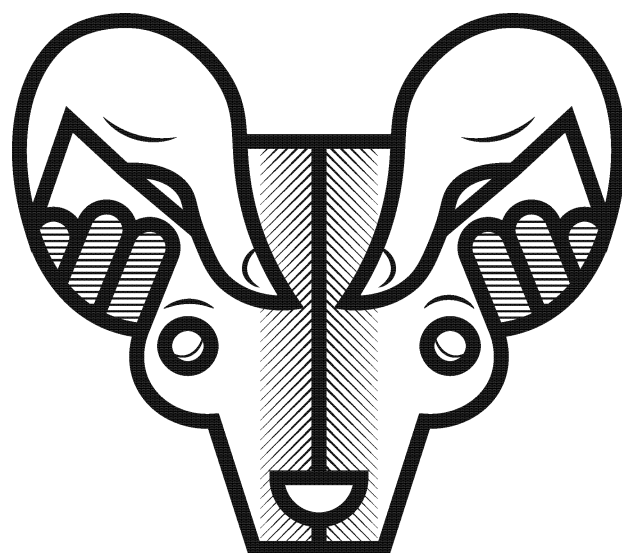
U izvještajima EK zamjera se i tome što su budžetska sredstva predviđena za akcione planove nerealna. Uz to, napominje se i kako postoji očigledni raskorak između deklarativne političke volje i ostvarenih rezultata, kao i da je potrebno donijeti strateške dokumente na onim nivoima vlasti na kojima oni nisu donijeti.¹¹

— 10

Izvještaj Evropske komisije za BiH za 2018.g., <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20180417-bosnia-and-herzegovina-report.pdf> (datum pristupa: 19.12.2018.)

— 11

Strategija i dalje nije donijeta u Brčko distriktu, Kantonu Sarajevo i Bosansko-podrinjskom kantonu.

Zakonodavni okvir

Bosna i Hercegovina je jedna od potpisnica Konvencije Ujedinjenih Nacija protiv korupcije (UNCAC ili Konvencija) koju je istovremeno i ratificirala u 2006. godini.¹² Konvencija je značajna jer predstavlja međunarodni odgovor na pojavu korupcije, te je njen cilj, kako se i navodi u uvodnim odredbama, „da se što efikasnije i efektivnije unaprijede i ojačaju mjere za sprečavanje i borbu protiv korupcije.“¹³ Cilj je da se države potpisnice ponukaju da u svoja nacionalna zakonodavstva inkorporiraju mjere ili politike koje preporučuje Konvencija, uz poštivanje svog nacionalnog konteksta.

U tom smislu, zanimljivo je napraviti pregled poglavlja koji su u njoj obrađeni, a koji se odnose na:

- preventivne mjere;
- inkriminisanje i primjenu zakona;
- međunarodnu saradnju;
- povrat dobara;
- tehničku pomoć i razmjenu informacija;
- mehanizme implementacije.

U Konvenciji se na pojedinim mjestima nalaze sasvim konkretizovane preporuke (poput onih koji se odnose na inkriminacije koje državne potpisnice trebaju inkorporirati u svoja krivična zakonodavstva), dok se isto tako nalaze mjere ili preporuke koje ostavljaju dovoljno mjesta za različita tumačenja i implementaciju, kao kada se predlaže uvođenje specijalizovanih organa ili zaštita lica koja podnose prijavu.¹⁴

Prema analizi Transparency International u Bosni i Hercegovini iz 2016. godine¹⁵ javne politike i pravni sistem u BiH su djelomično usklađeni sa Konvencijom, a najveći izazovi su detektovani u oblasti preventivnih mehanizama i djelovanja.

— 12

Pregled međunarodnih multilateralnih konvencija Ministarstva pravde BiH http://www.mpr.gov.ba/organizacija_nadleznosti/medj_pravna_pomoc/medj_konvencije/default.aspx?id=909&langTag=bs-BA (datum pristupa: 04.01.2019.)

— 13

Član 1. Konvencije http://apik.ba/zakoni-i-drugi-akti/medjunarodni-dokumenti-i-konvencije/konvencija_ujedinjenih_nacija_protiv_korupcije.pdf (datum pristupa 04.01.2019.)

— 14

Ibid, članovi 33. i 36.

— 15

TI BiH Monitoring izvještaj o provedbi Konvencije Ujedinjenih nacija protiv korupcije, <https://ti-bih.org/wp-content/uploads/2016/11/Monitoring-UN-Konvencije-za-borbu-protiv-korupcije.pdf> (datum pristupa 04.01.2019.)

Kada je u pitanju ispunjavanje preporuka Grupe zemalja za borbu protiv korupcije (GRECO), BiH ih je do sada uglavnom djelomično ispunjavala.¹⁶ Prema posljednjem izvještaju GRECO-a¹⁷ sve date preporuke nisu ispunjene na zadovoljavajući i potpun način, ili nisu uopšte ispunjene, a iste su se odnosile na različita pitanja: od javnih konsultacija, preko treninga sudija i tužilaca, do harmonizacije propisa u oblasti sukoba interesa. Indikativno je da nijedna mjera nije u potpunosti ispunjena, kao i da nisu preduzete aktivnosti u vezi sa otklanjanjem bitnih nedostataka kao što su oni koji se odnose na efikasan i adekvatan rad Kancelarije disciplinskog tužioca koja pokreće disciplinske postupke protiv nosilaca pravosudnih funkcija.

Zakon o finansiranju političkih stranaka BiH¹⁸ pretrpio je značajne izmjene kojima su se između ostalog adresirale GRECO preporuke iz ranijih izvještaja, ali se uprkos tome i dalje smatra da ova oblast nije adekvatno normirana.

Jedna od osnovnih zamjerki GRECO-a¹⁹ je da i dalje ne postoji jedinstven pravni akt koji se odnosi na finansiranje izbornih kampanja, već je to pitanje regulisano na više mjesta. Iako je zakonskim izmjenama i dopunama predviđeno da je politička stranka dužna svojim internim aktima urediti sistem unutrašnje finansijske kontrole, nova odredba, prema ocjeni GRECO-a, ostavlja suviše velik diskrecioni prostor političkim strankama u vezi sa načinom uređenja te kontrole.

Primjer polovičnih rješenja se može naći i na drugim mjestima, pa je članom 6. Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o finansiranju političkih stranaka propisano da je Centralna izborna komisija obavezna prijaviti tužilaštvu ili drugim nadležnim organima sumnju u postojanje krivičnih djela u vezi sa finansiranjem političkih stranaka i izbornih kampanja, ali i dalje ne postoji jasno propisana obaveza prijavljivanja poreskim organima, niti posebna odredba kojom se konkretizuje saradnja i razmjena informacija između više nadležnih organa u ovoj oblasti.

— 16

<https://www.klix.ba/vijesti/bih/greco-o-borbi-protiv-korupcije-u-bih-od-22-preporuke-10-realizirano-na-zadovoljavajucinacin/170802051> (datum pristupa: 04.01.2019.)

— 17

Četvrti izvještaj o usklađenosti za BiH, <https://rm.coe.int/fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-respect-of-members-of/16808acd50> (datum pristupa: 04.01.2019.)

— 18

Zakon o finansiranju političkih stranaka (Službeni glasnik BiH, 95/12, 41/16)

— 19

Treći izvještaj o usklađenosti za BiH, <https://rm.coe.int/third-evaluation-round-fourth-interim-compliance-report-on-bosnia-and-/1680735d5b> (datum pristup: 04.01.2019.)

Posebno su sporne odredbe o sankcijama, te u tom pogledu se zakonski okvir u BiH pokazuje kao suviše slab jer su predviđene sankcije blage i nedovoljne. Jedna od najčešćih primjedbi je da je neophodno uvesti i druge vrste sankcija, kao što su obustava isplate budžetskih sredstava strankama koje prekrše propise o finansiranju političkih stranaka.

Zakonodavni okvir koji reguliše pitanje sukoba interesa je takođe fragmentiran, i prati različite nivoe vlasti, uzimajući u obzir ustavno uređenje BiH. Novi zakon na državnom nivou je upućen u parlamentarnu proceduru još krajem 2017. godine, ali do danas nije usvojen uslijed zastoja koji je nastupio u veoma složenoj zakonodavnoj proceduri.²⁰

Jedna od glavnih zamjerki Transparency International BiH²¹ na postojeći Zakon o sukobu interesa u institucijama BiH jeste to da je tijelo koje je nadležno za odlučivanje o sukobu interesa neadekvatno i ispolitizovano, tj. da nije nezavisno kako je, između ostalog, sačinjeno od parlamentaraca iz aktuelnog saziva.

Pored toga, u svim važećim propisima propisane sankcije su previše blage, i uzak je krug lica i mogućih situacija koje su predviđene kao sukob interesa. Izborni zakon²² propisuje pravila u vezi sa prijavljivanjem imovine javnih funkcionera, dok su novčane kazne predviđene ukoliko kandidati koji su izabrani na svim nivoima vlasti ne predaju izjavu o svom imovinskom stanju na posebnom obrascu, kao i ukoliko to ne učine u roku od 30 dana od prestanka mandata.

Najveći nedostatak je u tome što nije uspostavljen mehanizam provjere tačnosti podataka koje podnose kandidati ili javni funkcioneri, dok Evropska komisija u svom posljednjem Izvještaju²³ ističe i kako regulatorno tijelo Centralna izborna komisija kojem se podnose obrasci o imovinskom stanju odbija objaviti imovinsko stanje izbornih kandidata pozivajući se na mišljenje Agencije za zaštitu ličnih podataka.

— 20

<https://www.fokus.ba/vijesti/bih/nista-od-novog-zakona-o-sukobu-interesa-u-ovom-mandatu/1217033/>
(datum pristupa: 04.01.2019.)

— 21

Monitoring provođenja antikorupcionih reformi u BiH, decembar 2016.
<https://ti-bih.org/wp-content/uploads/2016/12/Monitoring-provodjenja-antikorupcionih-reformi-u-BIH-2016.pdf> (datum pristupa: 05.01.2019.)

— 22

Članovi 15.8., 15.9., 19.10., Izbornog zakona BiH.

— 23

Izvještaj Evropske komisije za BiH za 2018.g., str. 13., <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20180417-bosnia-and-herzegovina-report.pdf>
(datum pristupa: 19.12.2018.)

Propisi u oblasti javnih nabavki tek su djelomično usklađeni sa EU Direktivama 24/2014 i 25/2014, a jedan od posebnih izazova u procesu harmonizacije odnosiće se na potrebu uvođenja jedinstvenih i centralizovanih baza podataka o svim privrednim subjektima čime oni više u samom postupku neće morati svaki put dokazivati svoje sposobnosti, već će sve provjere pretragom baza moći raditi sam ugovorni organ.²⁴

Prema nekim ocjenama važeći Zakon o javnim nabavkama u BiH najslabiji je u dijelu koji se odnosi na prevenciju sukoba interesa i korupcije jer su ove odredbe nedovoljno razrađene i pozivaju se na relevantne propise o sukobu interesa koje su same odviše slabe, i između sebe neusklađene.²⁵ Sama Direktiva 2014/25²⁶ u članu 42. direktnije adresira sukob interesa od važećeg zakonskog rješenja u BiH jer se razlaže koje to situacije predstavljaju sukob interesa. Ili šta je to koncept sukoba interesa u oblasti javnih nabavki.

Opisana situacija se imenuje kao minimum onoga što se ima smatrati sukobom interesa. Iako se navodi da “sukob interesa postoji onda kada bilo koja osoba koja nastupa u ime ugovornog organa i koja je uključena u postupak nabavke i koja može uticati na ishod postupka ima direktno ili indirektno, finansijski, ekonomski ili bilo koji drugi lični interes koji bi se mogao smatrati štetnim za njihovu nepristranost i nezavisnost u kontekstu postupka nabavke.” Zakon u BiH se samo referira na propise iz domena sukoba interesa ne povezujući ih dovoljno jasno sa kontekstom javnih nabavki.

Slobodan pristup informacijama jeste zagarantovan zakonom, tj. kroz više zakona (dva na entitetskom i jedan na državnoj razini²⁷) uz određene nedostatke koji su uočeni.²⁸ Prije svega, niti jedan od važećih zakona ne sadrži dovoljno proaktivnih odredbi kojima se reguliše koje bi informacije javni organi trebali unaprijed objaviti na svojim službenim web stranicama.²⁹

— 24

Harmonizacija u oblasti javnih nabavki na putu ka Evropskoj uniji, Mr Edis Fočo, juli 2018., <http://eu-monitoring.ba/harmonizacija-u-oblasti-javnih-nabavki-na-putu-ka-evropskoj-uniji/> (datum pristupa: 22.12.2018.)

— 25

Monitoring provođenja antikorupcionih reformi u BiH, decembar 2016, str. 17., <https://ti-bih.org/wp-content/uploads/2016/12/Monitoring-provodjenja-antikorupcionih-reformi-u-BIH-2016.pdf> (datum pristupa: 24.12.2018.)

— 26

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0025&from=PL> (datum pristupa: 24.12.2018.)

— 27

Zakon o slobodi pristupa informacijama RS (Službeni glasnik, 20/01); Zakon o slobodi pristupa informacijama FBiH (Službene novine, 32/01, 48/11); Zakon o slobodi pristupa informacijama BiH (Službeni glasnik BiH, br. 28/00, 45/06, 102/09, 62/11, 25/13).

— 28

Uglješa Vuković, Free Access to Information in Bosnia and Herzegovina - https://ti-bih.org/wp-content/uploads/2015/11/Free_Access_to_information_in_Bosnia_and_Herzegovina.pdf (datum pristupa: 25.12.2018.)

— 29

Proaktivna transparentnost u BiH – stanje i perspektive u svijetlu međunarodnih standarda i komparativnih rješenja, Sarajevo, 2014. http://www.analitika.ba/sites/default/files/publikacije/proaktivna_transparentnost_studija_final_web.pdf (datum pristupa: 27.12.2018.)

Zatim, ne postoji institucija koja je nadležna da prati efektivnu primjenu zakona, kao i da bude nadležna kao nezavisno tijelo u smislu odlučivanja u slučaju kada se odbije pristup informacijama putem zahtjeva. U praksi to dovodi do neujednačene primjene i otežanog pristupa velikom broju informacija koje bi po svom karakteru morale biti javne.

Postoje dva zakona koji regulišu pravni status zviždača. Jedan je Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH³⁰ i on se odnosi na lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH, i pravnim licima koje osnivaju te institucije.

Agencija za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK) pojavljuje se u okviru ovog zakonskog rješenja kao tijelo koje pruža eksternu zaštitu i koje dodjeljuje status zaštićenog prijavitelja, kao i koje uz to može instrukcijom otkloniti štetne radnje koje su eventualno preduzete prema prijavitelju. Zakon predviđa i novčane kazne za učinjene prekršaje.

Drugi propis koji je ovdje relevantan je Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u Republici Srpskoj³¹ koji se odnose na širi krug lica, obuhvatajući uposlenike u javnom i privatnom sektoru i koji predviđa kao eksternu zaštitu zaštitu sudskim putem u nešto modifikovanom građanskom postupku. I on ima predviđene novčane kazne za učinjene prekršaje, a mana ovako postavljenom okviru je što su ova dva modela zaštite u potpunosti neusklađena.

S jedne strane, uposlenicima u državnim institucijama pruža se tzv. administrativna eksterna zaštita, dok se s druge strane u Republici Srpskoj garantuje sudski model zaštite po ugledu na rješenje u Republici Srbiji. U Federaciji BiH i dalje je toku priprema zakona kojim će se regulisati status uzbunjivača na sličan način kao u Republici Srpskoj.³²

Na svim nivoima vlasti postoje etički kodeksi koji regulišu ponašanje državnih službenika.³³

— 30

Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH (Službeni glasnik BiH, br. 100/13)

— 31

Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju (Službeni glasnik Republike Srpske, 62/17).

— 32

<https://www.radiosarajevo.ba/vijesti/bosna-i-hercegovina/utvrden-nacrt-zakona-o-zastiti-prijavitelja-korupcije/295350> (datum pristupa: 02.01.2019.)

— 33

Kodeks državnih službenika u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 49/13), Etički kodeks za državne službenike u FBiH (Službene novine FBiH, 27/14); Kodeks ponašanja državnih službenika RS (Službeni glasnik RS, broj 83/02, 83/09)

Finansijske istrage, i pored određenog napretka, nisu definisane u skladu sa EU standardima, te i dalje ne postoji operaciona nezavisnost policijskih i pravosudnih organa spram predstavnika vlasti.³⁴ Krivično zakonodavstvo u oblasti trgovine ljudima je usklađeno sa međunarodnim preporukama i smjernicama.³⁵ Krivično procesno zakonodavstvo je uglavnom uređeno na odgovarajući način u skladu sa međunarodnim standardima.

Nedavno su usvojene izmjene i dopune Zakona o krivičnom postupku BiH^{36 37} kako bi se on usaglasio sa presudom Ustavnog suda BiH u pogledu poštivanja osnovnih ljudskih prava i sloboda u slučaju posebnih istražnih radnji, ali i kako bi se precizirale odredbe o okončanju istrage.

Krivično zakonodavstvo djelomično sadrži jasna pravila o oduzimanju imovine, u smislu pokrivanja svih segmenata, što uključuje i konfiskaciju bez presude. Osnovna manjkavost je u tome što su rješenja na različitim nivoima vlasti neujednačena, te što se u praksi ovaj institut prema dostupnim podacima rijetko primjenjuje što stavlja znak pitanja i na to koliko je jasno definisan definisan.³⁸

— 34

Izvještaj Evropske komisije za BiH za 2018., str. 13., <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20180417-bosnia-and-herzegovina-report.pdf> (datum pristupa: 19.12.2018.)

— 35

Izvještaj Državnog koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima o stanju u oblasti trgovine ljudima u BiH za 2016. (<http://msb.gov.ba/vijesti/najave/default.aspx?id=15524&langTag=bs-BA>, datum pristupa 20.12.2018.)

— 36

<https://www.klix.ba/vijesti/bih/usvojene-izmjene-zakona-o-krivicnom-postupku-bih/180917050> (datum pristupa: 25.12.2018.)

— 37

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o krivičnom postupku BiH (Službeni glasnik BiH, broj 65/18)

— 38

Analiza sistema oduzimanje imovine pribavljene vršenjem krivičnih djela u BiH – USAID-ov projekat pravosuđa u BiH, juli 2017., <https://usaidjp.ba/assets/files/publication/1507035681-analiza-sistema-oduzimanja-imovine-pribavljene-vrsenjem-krivicnih-djela-u-bih.pdf> (datum pristupa: 03.01.2019.)

Institucionalni okvir za prevenciju korupcije

Institucionalni okvir za prevenciju korupcije ne bi se mogao označiti kao koherentan jer i pored toga što postoji Agencija za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK), kao organ kojem je u ovoj oblasti dato najviše nadležnosti, postoje i druga tijela na drugim nivoima vlasti čije nadležnosti nisu jasno predviđene.

Složeno ustavno uređenje je i ovdje ostavilo posljedice, i to tako što institucionalni okvir nije jasno zaokružen.

Zakon o APIK-u³⁹ predviđa da je Agencija nezavisna i samostalna upravna organizacija koja za svoj rad odgovora direktno zakonodavnom tijelu. Nadležnosti APIK-a su isključivo fokusirane na prevenciju korupcije, promovisanje dobre uprave i vladavine, i saradnju sa civilnim društvom, kao i na osmišljavanje javnih politika. APIK nema nadležnosti u smislu istraživanja slučajeva korupcije, provjere imovine nosilaca javnih funkcija, ili drugih izvršnih nadležnosti efektivnog tipa. Jedina nadležnost te vrste predviđena je propisom kojim se garantuje pravna zaštita prijaviteljima korupcije u institucijama BiH jer je APIK tijelo koje im pruža eksternu zaštitu. Prema posljednjem javno dostupnom Izvještaju o radu iz 2017. godine⁴⁰ APIK nema dovoljno ljudskih resursa kako sva mjesta predviđena sistematizacijom nisu popunjena (od 41 predviđenog mjesta popunjena su 33).

— 39

Član 6. Zakona o Agenciji za prevenciju i koordinaciju borbe protiv korupcije (Službeni glasnik BiH, broj 103/09, 58/13)

— 40

Izvještaj o radu Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije za 2017. godinu, <http://apik.ba/izvjestaji/izvjestaji-agencije/default.aspx?id=1818&langTag=bs-BA> (datum pristupa: 03.01.2019.)

Planovi integriteta, kao i interne antikorupcione politike, u posljednjih se nekoliko godina ubrzano donose u javnim institucijama, posebno u organima državne službe.⁴¹ Ne postoji sveobuhvatan pregled svih organa javne vlasti koji su donijeli, ili namjeravaju donijeti planove integriteta i druge srodne dokumente.

Ombudsman za ljudska prava BiH (Ombudsman) je predviđen u sva tri Zakona o slobodi pristupa informacijama kao institucija koja prati primjenu ovih propisa, i koja obavlja svoje nadležnosti u okviru svog mandata.

Nadležnosti Ombudsmana se svode na: a) sačinjavanje i dostavljanje informacija, kao što su Vodiči i opšte preporuke za olakšavanje provođenja i upotrebe Zakona o slobodi pristupa informacijama; b) uključivanje u godišnji izvještaj posebnog dijela koji se odnosi na njegove aktivnosti u smislu ostvarivanja prava na pristup informacijama, i c) predlaganje instrukcija svim postupajućim organima.

Shodno tome, Zakoni o slobodi pristupa informacijama predviđaju i da se podnosioci zahtjeva za pristup informacijama (fizička ili pravna lica), u slučaju kada su odbijeni sa svojim zahtjevom, mogu obratiti Ombudsmanu koji dalje može izreći preporuku.

Ovako određen institucionalni okvir se ne bi mogao smatrati nezavisnim u smislu ostvarivanja prava na pristup informacijama jer Ombudsman obavlja svoju funkciju u okviru svog redovnog mandata kao institucija koja se bavi zaštitom ljudskim prava. Njihove preporuke se ne mogu smatrati odlukama po žalbama, niti je njihov mandat ekskluzivno veza za oblast pristupa informacijama od javnog značaja.

Nadležnosti Agencije za javne nabavke (AJN) odnose se najviše na osmišljavanje javnih politika, edukaciju ugovornih organa, omogućavanje primjerne postojećeg zakonskog okvira, pružanje tehničke i savjetodavne pomoći ugovornim organima, izradu godišnjih izvještaja i sl. Otud bi se moglo zaključiti da AJN samo djelomično se može smatrati podesnim tijelom sa kapacitetom da sprovodi i prati javne nabavke, uz napomenu da su njihove nadležnosti više usmjerene na praćenje i osmišljavanje javnih politika.

Institucionalni okvir - Represija i rezultati

Tužilaštvo BiH je organ nadležan za provođenje istrage za krivična djela za koja je nadležan Sud Bosne i Hercegovine, te za gonjenje počilaca pred Sudom Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine i drugim primjenjivim zakonima.⁴²

Prema Zakonu o Sudu BiH ovaj sud je u smislu krivične nadležnosti nadležan za krivična djela koja mogu imati ozbiljne reperkusije ili štetne posljedice na privredu Bosne i Hercegovine, ili mogu izazvati druge štetne posljedice za Bosnu i Hercegovinu ili mogu izazvati ozbiljnu ekonomsku štetu ili druge štetne posljedice izvan teritorije datog entiteta ili Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.⁴³

— 42
Član 12. Zakona o Tužilaštvu BiH (Službeni glasnik BiH, broj 49/09 – prečišćeni tekst)

— 43
Član 7. stav 2. tačka b) Zakona o Sudu BiH (Službeni glasnik BiH, broj 49/09 – prečišćeni tekst)

— 44
Član 2. Zakona o Državnoj agenciji za istrage i zaštitu (Službeni glasnik BiH, br. 27/04, 63/04, 35/05, 49/09 i 40/12)

— 45
Najbolje prakse u otkrivanju u sankcionisanju korupcije, 2014., str. 15., <https://ti-bih.org/wp-content/uploads/2014/12/Najbolje-prakse-u-otkrivanju-i-sankcionisanju-korupcije-1.pdf> (datum pristupa: 12.01.2019.)

— 46
Izveštaj Evropske komisije za Bosnu i Hercegovinu za 2018.g., str. 14., <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20180417-bosnia-and-herzegovina-report.pdf> (datum pristupa: 10.01.2019.)

U okviru Suda i Tužilaštva BiH postoje posebni odjeli za organizovani kriminal, privredni kriminal i korupciju. Ove dvije institucije su funkcionalno povezane sa Državnom agencijom za istrage i zaštitu (SIPA) koja je upravna organizacija u okviru Ministarstva bezbjednosti BiH sa operativnom samostalnošću, osnovana radi obavljanja policijskih poslova.⁴⁴ U okviru kriminalističko-istražnog odjeljenja SIPA-e postoji Odsjek za sprečavanje i otkrivanje finansijskog kriminala i korupcije, a u sklopu njega postoji i poseban Tim za istrage krivičnih djela korupcije, carine i krivičnih djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti.⁴⁵

Istovremeno, kapaciteti ovih institucija se ocjenjuju kao nedovoljnim, u smislu broj zaposlenih, vještina i kompetencija, specijalističkih znanja i tehnika, itd.⁴⁶ Zakon o suzbijanju korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala Republike Srpske predvidio je gašenje Specijalnog tužilaštva RS i uvođenje Posebnog odjeljenja za borbu protiv korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala, koje je nezavisno, a koje djeluje u okviru Republičkog tužilaštva Republike Srpske.

Zakon takođe predviđa i tužilačke istražioce kao ovlašćena službena lica koja se preuzimaju sporazumom iz reda ovlašćenih službenih lica zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske, ili lica zaposlenih u drugim sigurnosnim agencijama koja imaju specijalizovano iskustvo u oblasti borbe protiv krivičnih djela korupcije i organizovanog kriminala.⁴⁷ U Federaciji BiH još nisu osnovana specijalizovana odjeljenja u okviru Federalnog tužilaštva i Vrhovnog suda, iako je njihovo osnivanje predviđeno posebnim zakonom.⁴⁸

Bosna i Hercegovina ima veoma složen policijski aparat koji prati njeno ustavno uređenje, a ukupan broj policijskih službenika se procjenjuje na oko 16 000, te se smatra da na 100 000 stanovnika ima duplo više policajaca nego što je EU prosjek.⁴⁹ I pored toga, pojedine policijske agencije kao što je Granična policija su i dalje podkapacitirane, i policijskim tijelima se obično prigovara nedostatak proaktivnosti i uzajamne saradnje.⁵⁰

Nadzor nad sigurnosnim sektorom u BiH, koji je rasparčan na više nivoa, vrše zakonodavna tijela na svim nivoima vlasti putem svojih radnih tijela, ali i Institucija Ombudsmana za ljudska prava koja zaprima žalbe u okviru svog redovnog mandata.⁵¹

Postoji izraženo nepovjerenje građana prema mehanizmima unutrašnje kontrole u policijskim tijelima.⁵² Jedan od preovlađujućih zaključaka jeste i to da sistem interne kontrole postoji samo radi zadovoljenja forme.⁵³ Rekrutacija policijskih službenika je zasnovana na postupku javne konkurencije i principu meritornosti, mada i ovdje postoje podaci koji ukazuju na nedostatke u tim procedurama tako što se u testiranju prednost daje dijelu koji ostavlja najveći prostor diskrecionim ovlašćenjima (intervju).⁵⁴

U pogledu implementacije i ostvarenih rezultata, kako je i naprijed navedeno, nadležni organi gonjenja ne posjeduju dovoljno kapaciteta i specijalističkih znanja u vođenju istraga koje se odnose na korupciju, organizovani kriminal i složenije predmete.

— 47

Članovi 7., 8. i 9. Zakon o suzbijanju korupcije, organizovanog i najtežih oblika privrednog kriminala RS (Službeni glasnik RS, broj 39/16, 91/17)

— 48

Zakon suzbijanju korupcije i organizovanog kriminala u FBiH (Službene novine FBiH, broj 59/14)

— 49

Izvještaj EK za BiH za 2018., str. 22., <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20180417-bosnia-and-herzegovina-report.pdf> (datum pristupa: 10.01.2019.)

— 50

Ibid, str. 22., 23. i 28.

— 51

Podnesak za Alternativno mišljenje i izvještaj za 2017. Parlamentarni nadzor nad sigurnosnim sektorom u BiH, 2017., http://eu-monitoring.ba/site/wp-content/uploads/2018/01/Podnesak_Denis-Hadzovic_PDF.pdf (datum pristupa 09.01.2019.)

— 52

Godišnji izvještaj Institucije Ombudsmana za ljudska prava za 2017., str. 7., https://www.ombudsmen.gov.ba/documents/obudsmen_doc2018030810344228bos.pdf (datum pristupa: 09.01.2019.)

— 53

Ibid, str. 33.

— 54

Procjena integriteta Policije u BiH, Sarajevo 2016., 31-33 str., http://css.ba/wp-content/uploads/2016/11/POINT_Procjena-integriteta-u-BiH-2016.pdf (datum pristupa: 09.01.2019.)

Statistički podaci pokazuju da u strukturi presuda za korupcijska krivična djela dominiraju uslovne osude koje nemaju odvrćući efekat na potencijalne počiniocce.⁵⁵ Nalazi ukazuju i da je broj prijava na korupcijska krivična djela iznimno nizak u odnosu na ukupni broj prijava, kao i da u strukturi tužilačkih odluka prevagu odnose naredbe o nesprovođenju istraga.⁵⁶

Tužilaštva uglavnom reaktivno postupaju u procesuiranju korupcije, odnosno čine to tek po prijavama kojih je sve manje, kako opada povjerenje građana u rad pravosudnih institucija. Sve to upućuje na zaključak da nije dovoljno samo uspostaviti posebni normativni i institucionalni okvir u oblasti borbe protiv korupcije i organizovanog kriminala, već da je za ostvarenje značajnih rezultata neophodno obezbjediti potrebne resurse i specijalistička znanja. Druga stvar koja je primjetna u BiH jeste pojava procesuiranja tzv. niske korupcije i odsustvo gonjenja visokih funkcionera čija se aktivnosti odnose na velike korupcionaške afere ili pojave političke korupcije.

Podaci o oduzetoj imovini u slučajevima korupcije pokazuju da trenutni zakonodavni i institucionalni okviri nisu dovoljno učinkoviti, a posebna bi se pažnja trebala obratiti na to kako konfiskovati imovinu koja je proslijeđena trećim licima.⁵⁷

U oblasti pristupa informacijama detektovane su iz godine u godinu iste slabosti: javna tijela na koja se odnose propisi iz ove oblasti ne poštuju zakonske rokove za dostavljanje traženih informacija; prisutna je praksa tzv. ćutanja uprave; olako se i nepravilno koriste izuzeci u vezi sa zaštitom privatnosti i povjerljivih komercijalnih interesa na uštrb pristupa informacijama.⁵⁸

Sudska praksa je pak veoma raznolika⁵⁹, ali odlika upravnih sporova koji se vode u postupcima za ostvarivanje prava na pristup informacijama je da su dugotrajni i da se često dešava da se sudske odluke ne mogu implementirati.⁶⁰

Naime, tu se uglavnom radi o upravnim sporovima u kojima sudovi u slučaju kada odluče u korist podnosioca zahtjeva za pristup informacijama vraćaju postupak na ponovno odlučivanje što upravno sudovanje čini složenim i iscrpljujućim po stranke koje se odluče na taj vid pravne zaštite. Izvještaji Ombudsmana (vidi naprijed) govore u prilog tome da nemali broj preporuka ove institucije nije realizovan, pa su ukupni ostvareni rezultati krajnje skromni jer se ispostavlja da u BiH ne postoji djelotvoran mehanizam koji u praksi garantuje pravnu zaštitu u postupku ostvarivanja prava na pristup informacijama.

— 55

Izvještaj o monitoringu procesuiranja korupcije pred sudovima i tužilaštvima u BiH 2015. i 2016., 2017., https://ti-bih.org/wp-content/uploads/2017/06/Monitoring-procesuiranja-korupcije-15_16-izvjestaj.pdf (datum pristupa 10.01.2019.)

— 56

Ibid.

— 57

Izvještaj EK za BiH za 2018., str. 23., <https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20180417-bosnia-and-herzegovina-report.pdf> (datum pristupa: 10.01.2019.)

— 58

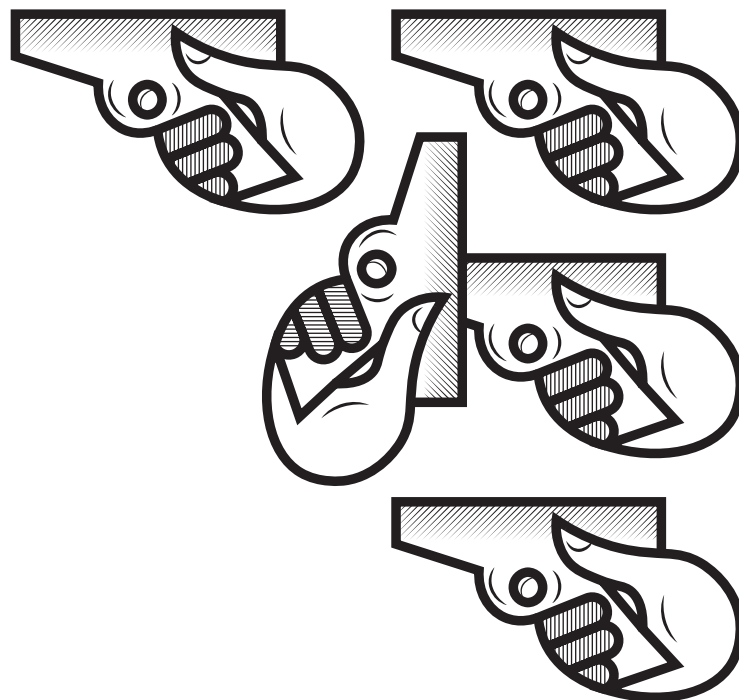
Godišnji izvještaj Institucije Ombudsmana za ljudska prava za 2017., str. 7., https://www.ombudsmen.gov.ba/documents/obudsmen_doc2018030810344228bos.pdf (datum pristupa: 09.01.2019.)

— 59

<https://ti-bih.org/pravna-pomoc/sudska-praksa/> (datum pristupa: 10.01.2019.)

— 60

Izvještaji TI BiH Centra za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije <https://ti-bih.org/izvjestaji/> (datum pristupa 10.01.2019.)

Metodologija

Bosna i Hercegovina tek treba da ostvari status kandidata za članstvu u EU, predstoji nam niz ključnih zadataka i obaveza koje treba ispuniti na putu ka kandidatskom statusu. U našem istraživačkom fokusu je bilo ispunjavanje političkih kriterijuma – demokratije i vladavine prava - jer smatramo da je stvarni a ne samo formalan napredak u ovoj oblasti jedan od najznačajnijih preduslova demokratskog razvoja Bosne i Hercegovine.

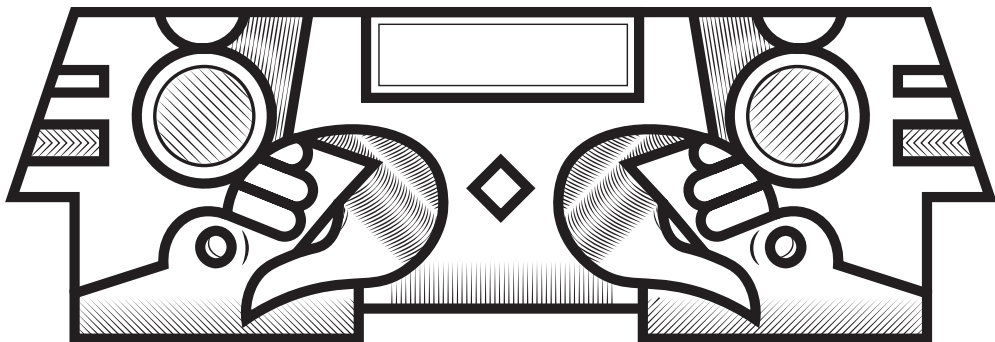
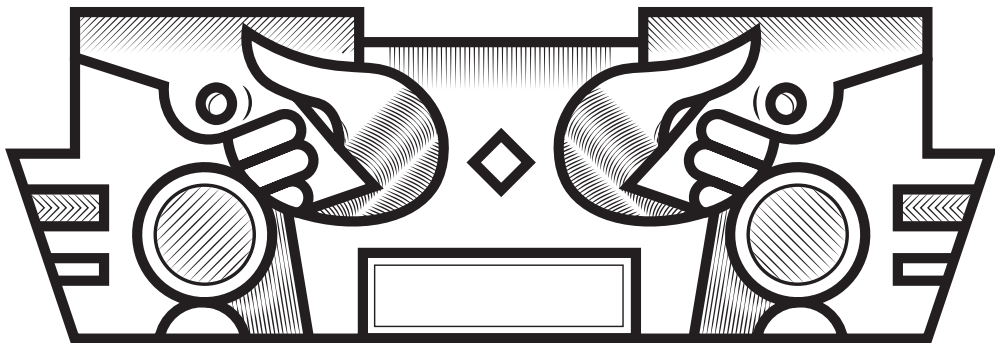
Istraživanje obuhvata šest oblasti: izbori, pravosuđe, borba protiv korupcije i organizovanog kriminala, mediji i reforma javne uprave, i svaka od njih će biti tretirana u posebnom dokumentu.

Oblasti se sastoje od niza podoblasti koji se tiču regulacije strateškog i pravnog okvira, institucionalnog, administrativnog i materijalnog kapaciteta kao i ostvarenih rezultata u praksi.

Naše analize sadrže ocjene ispunjenosti kriterijuma do kojih smo došli sabiranjem i artikulisanjem stavova i procjena eksperata koji prate kvalitet implementacije EU standarda, kao i analizom sprovedenih normativnih i institucionalnih reformi i njihovih praktičnih rezultata.

Osnova za razvoj indikatora su ključne ocjene i preporuke iz izvještaja Evropske komisije i nove strategije proširenja definisane dokumentom „Kredibilna perspektiva proširenja i pojačana saradnja EU sa Zapadnim Balkanom”, ali i drugih međunarodnih izvještaja, komparativne studije i istraživanja, akcioni planovi, te brojni međunarodni standardi i prakse i drugi referentni materijali. Ukupan broj indikatora za sve oblasti je 237, dok smo oblast izbori ocjenjivali na osnovu 55 indikatora.

Treći dio istraživanja koji se odnosi na oblast borba protiv korupcije i organizovanog kriminala, a toku rada konsultovali smo mišljenja 5 eksperata (predstavnici NVO-a, medija, analitičari, profesori i sl.).

O Transparency International u BiH (TI BiH)

TI BiH je organizacija koja se bori za sistemske promjene u društvu i artikuliše zahtjeve građana za odgovornom, transparentnom i efikasnom vladavinom u partnerstvu sa javnim, privatnim i civilnim sektorom.

Vrijednosti koje organizacija zagovora u svom radu:

Transparentnost

Odgovornost

Integritet

Solidarnost

Hrabrost

Pravda i

Demokratija.

TI BiH u svom radu pokriva sve oblasti koje se odnose na javne politike u borbi protiv korupcije, a sfere koje se posebno prate su: pravosuđe i procesuiranje korupcije; pristup informacijama od javnog značaja; sukob interesa; zaštita lica koja prijavljuju korupciju; javne nabavke; reforma javne uprave; finansiranje političkih partija; prevencija korupcije na lokalnoj razini...

TI BiH sprovodi edukativne, zagovaračke i monitoring aktivnosti, te je u svom radu usmjeren na više ciljnih grupa. Posebnu komponentu u radu čini pružanje pravne pomoći građanima, nevladinim organizacijama, aktivistima i medijskim radnicima, tj. svim licima koji su bili suočeni sa korupcijom u svom neposrednom okruženju. Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije Transparency Internationala Bosne i Hercegovine (ALAC projektat) osnovan je krajem 2003. godine i usmjeren je na pružanje besplatne pravne pomoći građanima i pravnim licima.

Cilj Centra je dati praktične i korisne pravne pravne savjete svim licima koja nam se obrate, ali i pratiti rad nadležnih institucija, naročito u slučajevima što se odnose na korupciju. Na ovaj način javnosti se žele predložiti alternativni načini borbe protiv korupcije i sva pravna sredstva koja im stoje na raspolaganju.

Centar za pružanje pravne pomoći u borbi protiv korupcije radi i na iznalaženju odgovarajućih institucionalnih reformi i kvalitetnijih zakonskih rješenja u oblasti antikorupcije politike, sarađujući sa predstavnicima vlasti, ali imajuću prevashodno u vidu primjedbe i predloge na rad institucija koje mu građani svakodnevno šalju.

Više o radu TI BiH na: <https://ti-bih.org/>

PROCJENA STANJA U BOSNI I HERCEGOVINI U
ISPUNJAVANJU POLITIČKIH KRITERIJUMA PRI
STICANJU STATUSA KANDIDATA ZA ULAZAK U EU

TREĆI DIO:
ANTIKORUPCIJA I BORBA PROTIV
ORGANIZOVANOG KRIMINALA

Autor/Istraživač: Uglješa Vuković
Ilustracije i prijelom: Dejan Batrićević

